

Borås kommun

boras.stad@boras.se

Rektorn vid Sandhultskolan

Irene.ehrnholm@edu.boras.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Sandhultskolan
i Borås kommun

Tillsyn i Sandhultskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Borås kommun under våren 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Sandhultskolan besöktes av Skolinspektionen den 7 mars 2013.

Fakta om skolan

Sandhultskolan är en F-6 skola, som ligger en bit utanför Borås centrum i riktning mot Alingsås. Skolans 127 elever kommer främst från Hedared och Sandhult. Skolan har fritidshem, förskoleklass och årskurserna 1-6. Klasstorlekarna varierar mellan 14 till 24 elever per klass. Skolan har en rektor på 50 procent och skolan har även tillgång till skoladministratör på Särilaskolan. Skolan har tre arbetslag: förskoleklass och fritidshem bildar ett arbetslag, årskurserna 1-3 bildar ett arbetslag och årskurserna 4-6 bildar det tredje arbetslaget.

Skolan redovisar inga kunskapsresultat för eleverna utöver betygssammanställning för årskurs 6 höstterminen 2012. Av betygssammanställningen framgår att 76 procent av eleverna uppnått lägsta godkända betyg (E) eller högre i samtliga ämnen. Av de 24 procent som inte erhållit lägsta godkända betyg i samtliga ämnen förekommer betyget F i olika ämnen men svenska, matematik och engelska är vanligen de ämnen där eleven inte uppnått lägsta godkända betyg. Av en prognos som rektor lämnar till Borås stad för vårterminen 2013 avseende andel elever som förväntas nå målen i ämnena svenska, matematik och engelska framgår att 85 procent av eleverna i årskurs 3 förväntas nå målen i samtliga av ämnena svenska, matematik och engelska. I årskurs 6 förväntas 61 procent av eleverna nå målen i samtliga av ämnena svenska, matematik och engelska. Någon prognos avseende andra ämnen har inte rektor.

Offentlig statistik visar att eleverna i årskurs 3 på Sandhultskolan i det nationella ämnesprovets olika delprov i matematik läsåret 2011/12 uppnått varierande resultat som är i nivå med riket totalt. I de olika delproven i svenska uppvisar skolans elever ett varierat resultat som i huvudsak är i nivå med eller något högre än riket totalt.

Helhetsbedömning

Skolinspektionen bedömer att Sandhultskolan till stora delar präglas av trygghet och studiero. Enligt skolans klimatenkät känner sig de allra flesta eleverna trygga på skolan, även om Skolinspektionens skolenkät till vårdnadshavarna visar att vårdnadshavarna överlag är mindre nöjda med studieron vid skolan än vårdnadshavare vid andra skolor som undersökts vid samma tillfälle.

Sandhultskolan har under perioder saknat ett fungerande ledarskap på grund av upprepade rektorsbyten och svårigheter med ett delat ledarskap mellan flera skolor. Detta har bland annat medfört att delar av det särskilda stödet inte fungerat och att skolans personal periodvis saknat den ledning och styrning som behövts. Det har inte alltid funnits ett systematiskt arbete med uppföljning av kunskapsresultaten.

För att utveckla undervisningen måste Sandhultskolans rektor se till att elever ges särskilt stöd i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till. Skolan måste även arbeta med det systematiska kvalitetsarbetet. Det innebär att rektor måste se till att skolan fortsättningsvis tar fram en samlad bild av kunskapsresultaten i samtliga ämnen och årskurser där det finns kunskapskrav och använder den som en utgångspunkt i ett systematiskt kvalitetsarbete. Skolan måste dokumentera och utifrån kunskapsresultat och andra resultat utvärdera effekterna av det arbete som görs samt dra slutsatser om vilka åtgärder som ska vidtas under den kommande perioden för att öka måluppfyllelsen. Ett systematiskt kvalitetsarbete är grunden för att rektorn ska kunna identifiera utvecklingsbehov och utifrån det leda skolan pedagogiskt så att verksamheten utvecklas och måluppfyllelsen ökar.

Vid Skolverkets inspektion 2006 hade skolan behov av förbättringsinsatser när det gällde att vidareutveckla elevernas kunskapsuppföljning i samtliga ämnen. Dessutom fanns det brister i utformandet av åtgärdsprogrammen. Det är anmärkningsvärt att skolan vid denna tillsyn uppvisar liknande brister.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudman och rektor måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Borås kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 2 september 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Bedömning

Borås kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Särskilt stöd ska ges i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

- Rektor ska se till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds.
- Vid utredningen ska samråd ske med elevhälsan.
- Rektor ska se till att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

I skollagen anges att rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. I skollagen anges vidare att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Rektor uppger att skolan har ett elevhälsoteam(EHT) bestående av skolsköterska, specialpedagog och skolkurator. Samtliga arbetar deltid vid skolan och har uppdrag vid annan skola där de även är placerade till vardags. Rektor uppger att elevhälsoteamet har saknat skolpsykolog men att utredningstid har köpts in vid behov. Elevhälsans personal arbetar i huvudsak på uppdrag av rektor och har främst bistått med vissa utredningar på distans och har i mycket liten utsträckning bistått skolans lärare vid utredning och upprättande av åtgärdsprogram eller som handledare i arbetslagen.

Av samtal med lärare framkommer att de inte tycker att eleverna ges särskilt stöd i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till. Lärare uppger att EHT inte är förankrat i den dagliga verksamheten samt att specialpedagogisk kompetens inte finns på plats när den behövs. Lärare upplever att de inte får det stöd de behöver när de ska utreda och kartlägga elevens behov eller i arbetet med att upprätta åtgärdsprogram. Lärare uppger även att det kan ta lång tid med utredningar. Lärare uppger vidare att det brister i rektors ledarskap på detta område, då det inte funnits en rektor som har tagit ansvar för och lett skolans arbete med särskilt stöd. Detta har bland annat medfört att utredningar tagit lång tid, uppföljningar har inte blivit gjorda och åtgärdsprogram som inte fungerat har inte omprövats i tillräcklig omfattning, säger lärare vidare.

Rektor uppger att rutinerna för hur arbetet med särskilt stöd ska bedrivas inte alltid har kunnat följas. Rektor uppger dock att han ser till att elevens behov utreds men uppger att det kan ta lång tid då EHT personal inte alltid finns att tillgå eller att de inte har tid att vara på skolan. Rektor uppger att lärarna vanligen pratar med elevhälsan om elever de befärar inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Men rektor och lärarna menar att det inte sker samråd med

elevhälsan på det sätt som behövs. Lärarna tycker inte att elevhälsan bistår lärarnas i lärarnas kartläggningar och utredningar eller vid framtagandet av åtgärder vid upprättandet av åtgärdsprogram.

I de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del finns det flera brister i såväl utredningsdelen som i åtgärderna och uppföljningen. Det är vanligt att det i åtgärdsprogrammen inte framgår vilka elevens behov är. Det finns vanligtvis en beskrivning av elevens situation men den är inte analyserade eller sorterade utan utgör snarare utdrag ur det som kan uppfattas som utredningsmaterial. Sedan följer en lista över "lång- och kortsiktiga mål" och när åtgärderna ska följas upp. Däremot anges inte hur behoven ska tillgodoses, eller hur målen ska nås. Det saknas koppling mellan behov, mål och åtgärder. Exempelvis anges det i ett åtgärdsprogram i beskrivningen av situationen att eleven har svårt med sociala relationer. Men detta tas inte upp i kort- och långsiktiga mål utan där behandlas ämnen som: "uppnå målen i svenska och tycka att det är roligt att gå till skolan". Under åtgärderna som sen följer finns inga åtgärder vare sig på skol-, grupp- eller individnivå som är kopplade till elevens behov av att få stöd i kamratrelationer och strategier för att exempelvis hantera konflikter på ett socialt accepterat sätt. Istället finns förslag till fortsatt utredning om elevens styrkor och svagheter samt elevens hälsa men det framgår inte vem som ska göra den fördjupade utredningen eller när den ska vara klar. Det framgår inte heller hur åtgärdsprogrammen ska följas upp och utvärderas.

Av utredningen framgår att det finns brister i skolans arbete med det särskilda stödet. Dessa brister återfinns på flera nivåer. På den nivå där utredningen ska ske tar man inte elevens behov som utgångspunkt när åtgärdsprogram upprättas och kopplingen mellan behov, mål och insatser och är inte tydliga. Detta beror till viss del på att rektor inte har det samlade grepp över det särskilda stödet som rektor ska ha där det är rektor som ska se till att elevens behov av särskilt stöd utreds. Det uppdraget kan överlämnas av rektor till någon som har tillräcklig kompetens och erfarenhet för uppdraget. Vidare är det rektor som ska beslutas om åtgärdsprogram. Det särskilda stödet ska sen ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. För att ge särskilt stöd på detta sätt kan EHT behöva bistå med insatser i form av handledning och annat stöd till lärare eller att se till att det finns resurspersoner i de fall läraren inte själv kan lösa det särskilda stödet inom klassens ordinarie verksamhet och bemanning. Avslutningsvis har rektor och berörd personal ett ansvar för att följa upp gjorda insatser och i de fall de inte har fungerat göra förändringar eller mer ingripande åtgärder för att se till att elever ges särskilt stöd i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

Sammanfattningsvis visar utredningen att elever inte ges särskilt stöd i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till. Vidare framkom-

mer det att utredning av en elevs behov av särskilt stöd inte sker skyndsamt samt att samråd med elevhälsan inte sker i alla de fall där det är behövt. De åtgärdsprogram som beslutats anger inte vilka elevens behov är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

3 kap. 8–10 §§ skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Borås kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ska ansvara för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

Motivering

Enligt skollagen ska det på skolenhetsnivå genomföras ett kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Enligt läroplanen ansvarar rektorn för skolans resultat och för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Rektor uppger att det finns brister när det gäller det systematiska kvalitetsarbetet. Det har, enligt rektor, varit svårt att verka för att utbildningen i skolan planeras och utvecklas med inriktning att uppfylla de nationella målen för utbildningen. Rektor uppger att han har som mål att kunna arbeta mer med det systematiska kvalitetsarbetet tillsammans med personalen.

Av intervjuer med rektorn och lärare framgår det att det inte finns sammanställningar och analyser av elevernas kunskapsresultat på skolenhetsnivå. Lärare uppger även att de inte under rektors ledning kontinuerligt planerar och följer upp och utvecklar utbildningen på skolan. Lärare menar att de för diskussioner själva i arbetslagen men att det inte har varit ett systematiskt arbete vid skolan som helhet. Rektor uppger att detta är ett utvecklingsområde för skolan. Rektor uppger att man vid skolkonferenser diskuterar elevernas kunskapsresultat på individnivå men att det av olika skäl kopplat till bristande kontinuitet i rektorskapet inte under rektors ledning kontinuerligt planerat och följt upp och utvecklat utbildningen på skolan på ett systematiskt sätt.

Av utredningen framgår att rektorn inte ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 4-6 §§ skollagen

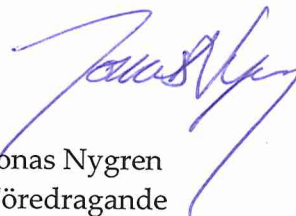
Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

I ärendets slutliga handläggning har jurist Julie Svane deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson
Enhetschef

Jonas Nygren
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).